

Аліна Вікторівна Кондратова - здобувач, викладач кафедри загальної та прикладної психології і педагогіки Навчально-наукового інституту права, економіки та соціології Харківського національного університету внутрішніх справ.

Науковий керівник: Лариса Олександрівна Шевченко - кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та прикладної психології і педагогіки Навчально-наукового інституту права, економіки та соціології Харківського національного університету внутрішніх справ.

Психологічні особливості злочинного поведження жінок

Проблема злочинного поведження жінок завжди залучала до себе пильну увагу дослідників.

У той час як соціальна активність жінок зростає, загальна картина їхньої злочинності на сьогоднішній день носить надзвичайно строкатий характер. Сьогодні жінки займають особливе місце в системі суспільних відносин, і тому інтерес до жіночої злочинності цілком пояснимо соціальними ролями та функціями, які жінки виконують у життєдіяльності суспільства і у край несприятливих наслідків кримінальних форм їхнього поведження.

Проблемою вивчення злочинного поведження жінок займалися такі видатні вітчизняні вчені - пенітенціаристи як Пірожков В.Ф., Глоточкін А.Д., Позняков В.И., Ігошев К.Е., Кудрявцев В.Н., Мокрецов А.И., Конєв А.А., Ємел'янов В.П., Антонян Ю.М. та інші. Також видатний внесок в науку з проблеми вивчення злочинного поведження жінок внесли такі закордонні вчені як М.Ф. Шор, В. Франкл, J.J. Cocozza, E.I. Megargee, H.J. Steadman, V.R. De Rosia, L. Goodstene, A.U. Kirkpatrick, E. Zambl та інші.

Значним є перевірка й інтерпретація концепцій злочинного поведження в умовах соціальної кризи в Україні, де руйнування соціальної системи може привести до непередбачених негативних наслідків, для яких характерні свого роду девіантні прояви.

Жінки найчастіше починають свою злочинну діяльність у більше зрілому віці під впливом родинно-побутових несприятливих ситуацій. З числа виявлених жінок, що скоїли злочин, більше половини становлять обличчя старше 30 років. Серед жінок 30 й особливо 40 років висока питома вага самотніх, що обумовлено їх подружніми зв'язками і втратою родичів. Разом з тим саме в цьому віці спостерігається найбільша активність жінок в антигромадському виробництві.

Злочинне поведіння жінок в основному має відмінність від злочинного поведіння чоловіків способами і знаряддями здійснення злочинів, масштабами здійснення, характером самих злочинних дій, вибором жертви злочинного зазіхання [Фері Є. Карна соціологія.-М., 1908.-С.38.]. Самоорганізація жінок у своїй основі має орієнтацію на цінність власного "Я". Однак значимість власної особистості жінки бачать не у впливі в співтоваристві, не в авторитеті серед товаришів. Вони насичують значимість своєї особистості емоційним, більше жіночим змістом. У жінки втрата соціального або особистісного характеру заповнюється з величезною працею, у порівнянні із чоловіками. Тому відбування покарання в місцях позбавлення волі обмежує жінок у задоволенні більш важливих потреб, пов'язаних із глибинними шарами психіки. Тому жінки швидше й частіше руйнуються у в'язницях як особистості в порівнянні із чоловіками.

Ріст злочинності серед жінок можна пояснити таким фактором, як бідність. Жінки, як правило, менш заможні, вони піддаються більшому контролю з боку родичів і найближчого оточення, які пред'являють до них більше високі моральні вимоги, чим до осіб чоловічої статі.

Кудрявцев В.Н. до детермінантів жіночої злочинності відніс не тільки конкретну життєву ситуацію та й особистісні особливості жінки (риси характеру, інтереси, ціннісні орієнтації), але й передбачення результату власного вчинку.

Найпоширенішими для осіб жіночої статі злочинами є крадіжки, обман споживачів, шахрайство, присвоєння чужого майна. На сьогоднішній день

жіноча злочинність прогресує, відбуваються такі злочини як тероризм, захоплення заручників, викрадення людей, грабежі та розбійні напади. Змінилися і засоби здійснення злочинів жінками. Зростає індекс жорстокості чинених жінками злочинів: вони все частіше роблять найбільш зухвалі, жорстокі злочини. Жіноча злочинність у більшій мірі здобуває організовані форми.

В цілому проблема злочинного поведження жінок на сьогоднішній день є актуальною і вимагає постійного її вивчення, тому що через кожен певний проміжок часу відбувається омолодження жіночої злочинності.

Література

1. Бехтерев В.М. Про експериментальне психологічне дослідження злочинців // Огляд психіатрії. - М., 1902. - № 8. - С. 27-36
2. Фері С. Карна соціологія. - М., 1908. - С. 38.
3. Конев А.А. Проблеми кримінології і соціальної психології. - Н.-Новгород., 2001.- С. 203-204.
4. Арсен'єва М.І., Серебрякова В.Л. Особливості формування протиправного поведження жінок і деяких аспектів його попередження//питання боротьби зі злочинністю. Вип.36. М; 1982
5. Кунц Е.В. Тенденції жіночої злочинності//Законність. 2003. №4